

22:00, Kedd (július 5.), Duna II. Autonómia

Számvetés

magyar dokumentumfilm sorozat, 3. rész, 45 perc, 2005

rendező: Tóth Péter Pál

operatőr: Tóth Péter Pál

riporter: Brády Zoltán

szereplő:

Perczel Tamás

"Ha sarat fröccsentenek rád, ne próbáld letörölni, várd meg, míg megszárad!"

A film hőse, Perczel Tamás a szocializmusban pszichológus, a kapitalizmusban befektetési tanácsadó volt. Korunk hőse, akinek életútja bepillantást enged a rendszerváltozás utáni amorf világ titkaiba. A kép, amit a politikai elitről, a politikai és gazdasági hatalom újrafelosztásáról rajzol, lehangoló, de nem csak ezért érdekes. Mélyebbre megy, mint a pletykalapok vagy az elbulvárosodott napisajtó, de természetesen nem éri el - nem is érheti - a szociológia mélységeit. Ahol mélyebbre ás: az az egyéni létezés.

A betegséggel, a rákkal küzd egy ember a kamera előtt, s a harc még csak nem is kétesélyes. Perczel tudja, hogy rövid időn belül meg fog halni, csak egy kis időt kér. A végén már csak öt hetet, hogy találkozhatson még bátyjával, hogy eladja az erdejét. S szeretné magát tisztázni a sajtóban megjelent privatizációs vádakkal szemben. Ükapját, Tisza Kálmánt idézi: "Ha sarat fröccsentenek rád, ne próbáld letörölni, várd meg, míg megszárad!" De neki már nincs ideje. Nem kevesebbel vádolják, mint hogy ellopta a KISZ-vagyon néhány milliárdját. Ül a kórházi ágyon, csontsoványan, és azt kérdezi: "Hogy magyarázzam meg a tanítványaimnak, hogy nem vagyok tolvaj? Beszéljek egyenként mindenkiel? Hogy magyarázzam meg nyolcszáz pszichológusnak - az érdekvédelmi egyesületük elnöke vagyok -, hogy az elnökök nem tolvaj? 1991 óta nem beszéljük ki, hogy mi is történt a KISZ-vagyonnal. S engem most összemosnak azokkal, akik 1966 és 2002 között tényleg ellopták az utolsó szögig." S Perczel elmondja, hogyan látja ő, akinek már nincs miért hazudnia. S elmondja vélelmeit a Fenyő-gyilkosságról is, hiszen belelátott a média-cézár ügyeibe, mivel tanácsadója volt. S elmond még sok-sok mindent az új-oligarchiáról például, amelyről nincs túl jó véleménnyel.

Perczel hiú és narcisztikus ember volt. Nem a legvonzóbb tulajdonságok - s mégis, talán mert vállalja ezeket, közel kerül a nézőkhöz. Közel kerül hozzánk, mert ahogy a Kosztolányi-vers, a Halotti beszéd mondja: "Nem volt nagy és kiváló, /csak szív, a szívünkhöz közelálló." Ahogy közeledik a halál, úgy hull le róla a gőg, a keménység. Talán csak a tárgyilagos racionalitás

marad végig. Szinte restelli, hogy olykor elérzékenyül, nosztalgikus hangulatba kerül. Már nem fél a haláltól. "Inkább attól félek, hogy túl messze van" - mondja. Szeretné elkerülni azt a lét széli vergődést, amikor már csak a sejtek harcolnak. Tárgyilagosan, már-már cinikusan latolgatja az öngyilkosságot, de elveti, mint számára való lehetőséget.

A film rendező-operatőre, Tóth Péter Pál és Brády Zoltán riporter tapintatosan, empátiával oldják meg nem könnyű feladatukat. Mindvégig szinte lábujjhegyen járnak, ahogy nagy beteg körül szokás. Nem kérdéses, hogy ezen a forgatáson Perczel a főrendező. Annyit mutat meg magából és úgy, ahogy ő szeretné. Olykor ez nem válik a film javára, mégis el kell fogadjuk.